

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ Κ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1900

ΑΡΙΘ. 34

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † 'Ο Γρεβενῶν ΔΩΡΟΘΕΟΣ (πρόεδρος)
† 'Ο Μέγας Πρωτοδύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† 'Ο Ἀρχιεπ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ (ταμίας)
† 'Ο Μέγας Ἀρχιδιάκονος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ
ΧΡ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ (γραμματεὺς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 6
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ . . . 28
ἑξαμηνιαία τὰ ἡμίση
Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικά χρονικά—Ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα—Ἐκ-
κλησία Ρωσίας—Ἀρμονία θρησκείας καὶ ἐπιστήμης—Ἀνά-
λεκτα ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν Κωδίκων—Κοινοποιήσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι μετάβασις τῆς
Α. Θ. Π. παρὰ τῇ Α. Α. Μ. — Ἐγρᾶφη ἐν
τῷ προηγηθέντι φύλλῳ ὅτι ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενι-
κὸς Πατριάρχης μετέβη τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ με-
τὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δοξολογίαν εἰς τὰ ἐν
Γιλλίτζ ἀνάκτορα ἐν συνοδίᾳ τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος
Μ. Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου καὶ τοῦ ἐν-
δοξοτάτου ἄρχοντος Καπούκεχχιζ τῶν Πατριαρχείων
Ἀντωνίου ἐφέντη Οἰκιάδου ὅπως ὑποβάλλῃ τῷ ἑορτά-
ζοντι Ἀνακτι τὰ συγχαρητήρια τοῦ Γένους καὶ τῆς
Ἐκκλησίας. Σήμερον δὲ σημειοῦμεν ὅτι ἡ Α. Θ. Π.
λίαν φιλορρόνως γενομένη δεκτὴ ὠδηγήθη κατὰ πρῶ-
τον εἰς ἰδιαιτέρον περίπτερον ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐξο-
χωτάτου Ἰβραήμ βέη καὶ μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλιν
ἐνώπιον τῆς Α. Α. Μ. τοῦ σεπτοῦ Ἀνακτος. Τὴν Α.
Θ. Π. εἰταγομένην παρὰ τῇ Α. Α. Μ. ἠκολούθησαν
καὶ οἱ πνευματικοὶ ἀρχιεροὶ τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν
κοινοτήτων. Τότε ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πα-
τριάρχης ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν συμπαρασταμένων
πνευματικῶν ἀρχηγῶν προσεφώνησε καταλλήλως τὴν
Α. Α. Μ. ἑλληνιστί.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω προτφώνησιν μεθερμηνευσθεῖσαν
τουρκιστί ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέ-
του, ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεπτὸς Ἀναξ ἀπήντησεν ἐκφράσας
τῇ Α. Θ. Παναγιότητι θερμὰς μὲν εὐχαριστίας διὰ
τὰς ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι αὐτοῦ εὐχάς, τὴν με-
γάλην δὲ αὐτοκρατορικὴν αὐτοῦ εὐχρέσκειαν διὰ τὴν

πρὸς τὸν Θρόνον Αὐτοῦ ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν τῶν πι-
στῶν ὑπηκόων Αὐτοῦ, προσθεὶς ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλ-
λοντι οὐ παύεται ἀγαθὸν σκεπτόμενος ὑπὲρ τῆς εὐη-
μερίας καὶ εὐδαιμονίας αὐτῶν. Ἐν τέλει ἡ Α. Α. Μ.
ἐπαναλαβοῦσα τὴν πλήρη Αὐτῆς εὐχρέσκειαν ἐπὶ τῇ
συνετῇ καὶ νομοταγεῖ πολιτείᾳ πάντων τῶν πνευμα-
τικῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων Κοινοτήτων ἐνετείλατο
τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ὅπως διερ-
μηνεύσῃ ταύτην καὶ τοῖς συμπαρασταμένοις.

Τῶν εὐμενῶν τούτων ἐκφράσεων τῆς Α. Α. Μ.
πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα διερμηνευθεῖσων ὑπὸ
τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου Σταυράκη βέη
Ἀριστάρχου, οἱ πνευματικοὶ ἀρχιεροὶ ἀπεχώρησαν
τῆς αἰθούσης καὶ ὠδηγήθησαν εἰς ἰδιαιτέρα δώματα
ἐνθα προσηνέχθησαν αὐτοῖς ἀναψυκτικὰ ποτά.

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης. — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης,
ἥτις χάριν τῆς ἑορτῆς τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος εἶχε
κατέλθῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τῇ πρωτῇ τῆς Κυριακῆς
ἀπῆλθε καὶ αὐθις εἰς Χάλκην καὶ κατῆλθε τῇ Τρίτῃ
προεδρεύσας τῆς τακτικῆς συνοδικῆς συνεδρίας· μετὰ
τὸ πέρας δὲ ταύτης ἀπῆλθε καὶ αὐθις εἰς Χάλκην.

— Μνημόσυνον Πατριάρχου Σωφρονίου. — Προχθὲς
Τετάρτῃ, ἐπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Πατρι-
άρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Σωφρονίου, ἐτελέσθη ἐν τῷ
πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ μνημόσυνον ἀρχιερατικὸν
ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς αὐτοῦ, ἱερουρ-
γοῦντος τοῦ ἐκ τῶν ἀγίων συνοδικῶν σεβασμιωτάτου υ
μητροπολίτου Βερροίας Κωνσταντίου, πνευματικοῦ
ἀναστήματος τοῦ μεταστάντος πατριάρχου διατελέ-
σαντος.

— Ἡ Σύνοδος. — Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπού-
σης ἐν Χάλκῃ, τῆς χθεσινῆς συνοδικῆς συνεδρίας προή-
δρυσεν ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν ἀγίων συνοδικῶν σε-
βασμιωτάτος μητροπολίτης Δέρκων Καλλίνικος.

Ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Ἀρχιεπίσκοπος Ἀνθίμος ἀπὸ τῆς ἐνεκῆς ἀδικοῦσας τῆς συνοδικῆς συνεδρίας τῆς παρελθούσης Τρίτης.

— **Πατριαρχικαὶ προσρήσεις.** — Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ὁ πανοσιολογίωτος Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος μεταβὰς εἰς Πέραν διημένησε τὰς προσρήσεις καὶ εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῷ ἐπιτετραμμένῳ τῆς Ἑλλάδος κ. Γρυπάρη, καὶ ταῖς ΑΑ. ΕΕ. τῷ ἐνταῦθα πρεσβευτῇ τῆς Σερβίας Μιχαήλ Μιχαήλοβιτς καὶ τῷ ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ Ἀνακτοῦ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν παρεπιδημοῦντι ῥώσῳ ἀντιναύαρχῳ.

— **Ἐπισκέψεις.** — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ κατῆλθεν εἰς Φανάριον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ Α. Ε. ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ Ἀνακτοῦ παρεπιδημῶν ἀντιναύαρχος τοῦ ῥωσικοῦ στόλου Καπίτω συνοδευόμενος ὑπὸ δύο διερμηνέων τῆς ῥωσικῆς πρεσβείας. Τῆς Α. Θ. Π. ὁμῶς ἀπουσίας ἐν Χάλκῃ, τὸν ἐπίσημον ξένον ὑπεδέξατο ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος. Ὁ ἀντιναύαρχος περιεργασθεὶς τὰς διαφορὰς αἰθούσας τῶν Πατριαρχείων κατῆλθεν εἰς τὸν σεπτὸν πατριαρχικὸν ναόν, ἐνθα εὐλαβῶς προσεκύνησε τὰ ἅγια λείψανα καὶ τὰς ἱερὰς εἰκόνας. Τὴν Α. Ε. ἀπερχομένην προέπεμψεν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος.

Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος μεταβὰς τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ εἰς Χαλκηδὸνα ἐπεσκέψατο τὸν ἐρίτιμον ὁμογενὴ τραπεζίτην Παῦλον Στεφάνοβιτς Σκυλίτσην, ἀδικοῦντα, καὶ διηρώτησε τὰ περὶ τῆς υἱείας αὐτοῦ διερμηνεύσας αὐτῷ καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Π. πρὸς ταχίστην ἀνάρρωσιν αὐτοῦ.

— **Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.** — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐηρεστήθη ἵνα διαβιβάσῃ σήμερον τῇ Α. Ε. τῷ Ν. Βεγκλίδῃ πασᾷ τὰ πατριαρχικὰ αὐτοῦ συγχαρητήρια διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιεπισκόπου Λαυρεντίου ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῆς Σ. Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἀπονομῇ αὐτῷ τοῦ βαθμοῦ Φερικ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τιμιώτατοι Ἐφόροι, ἐλλόγιμοι Διευθύνται καὶ Διευθυντρίαι τῶν σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀριθ. πρωτ. 610

Ἐπὶ τῇ ἐπικειμένῃ ἐνάρξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1900—1901, ἀνακοινούνται ὑμῖν τοῖς τιμιωτάτοις Ἐφόροις καὶ τοῖς ἐλλογίμοις Διευθυν-

ταῖς καὶ Διευθυντρίαις τῶν ἀνὰ τὴν θεόσωστον Ἀρχιεπισκοπὴν Κωνσταντινουπόλεως σχολῶν αἱ ἐπόμεναι διατάξεις τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Α'. Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ἄρξονται ἀπανταχοῦ τῇ 21 Αὐγούστου· ὁ δὲ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει νενομισμένος ἀγίασμός τελεσθήσεται τῇ 1 Σεπτεμβρίου καὶ τοῦτον παρακολουθήσει αὐθημερὸν ἀνυπερθέτως ἡ τακτικὴ διδασκαλία τῶν μαθημάτων ὅσοι δὴποτε καὶ ἡ ὁ ἀριθμὸς τῶν προσελθόντων παίδων. Συνιστᾶται δὲ ὅπως διὰ τῶν καταλλήλων τοιχοκολλήσεων, καθὼς καὶ δι' ἐπ' ἐκκλησίας νουθεσιῶν τῶν ἀρχιερατικῶς ἢ ιερατικῶς προϊσταμένων, προτραπῶσιν οἱ γονεῖς ὅπως πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἑαυτῶν τέκνων σπεύσωσι νὰ ἐγγράψωσιν ἐγκαίρως ταῦτα.

Β'. Τὰ προγράμματα καὶ ὠρολόγια τῶν μαθημάτων καθὼς καὶ τὰ συμβόλαια τῶν διδασκόντων δέον ἐξάπαντος νὰ ὦσιν ἐπικεκυρωμένα μέχρι τῆς 1 Σεπτεμβρίου. Τοῖς δὲ τὸ πρῶτον προσλαμβανομένοις ἐν σχολῇ τινι διδασκάλοις ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα οὐ μόνον ἡ συμμετογὴ ἐν οἱαδήποτε σχολικῇ ἐργασίᾳ ἔστω καὶ προπαρασκευαστικῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἔτι ἢ ἐν τῇ σχολῇ εἴσοδος πρὸ τῆς ἐγκρίσεως τῆς προσλήψεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ'. Ἐνεκα τῆς μὴ συντελεσθείσης εἰσέτι ἀναθεωρήσεως τοῦ ἐν ἰσχύϊ ὁμοιομόρφου προγράμματος τῶν σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, θὰ παραμείνωσιν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ αὐτὰ διδασκτικὰ βιβλία τὰ ἐν χρήσει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως.

Δ'. Ἀπαγορεύεται ἡ παραδοχὴ προβιβασθέντων κατὰ τὰς ἐξετάσεις μαθητῶν καὶ μαθητριῶν εἰς δευτέραν ἐξέτασιν ἐπὶ σκοπῷ ὑπερπηδήσεως τάξεως. Αἱ δὲ Διευθύνσεις ὀφείλουσι νὰ ἀπαιτῶσι ἐξ ἄλλων σχολῶν τὸ πρῶτον παρὰ τῶν προσερχομένων πρὸς ἐγγραφὴν τὰ ἐνδεικτικὰ τῆς προόδου καὶ χρηστῆς διαγωγῆς αὐτῶν, ἐνεργοῦσαι ἅμα ὅ,τι πρέπον διὰ τοὺς στερουμένους τοιούτων.

Ε'. Τὰ ἐν ἐκάστῃ τάξει ἀναγραφόμενα μαθήματα εἰσιν ὑποχρεωτικὰ δι' ἅπαντας τοὺς μαθητὰς τῆς τάξεως· ἡ δὲ ἐγγραφὴ ἀκροατῶν ἐν οἱαδήποτε τάξει τῶν δημοτικῶν καὶ ἀστικῶν σχολῶν δὲν ἐπιτρέπεται.

ΣΤ'. Ἐν ἀπάσαις ταῖς σχολαῖς θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀκριβὴς τήρησις τοῦ «Βιβλίου τῆς διδασχθείσης ὕλης» ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ διδάσκοντες, κατὰ τὰς ἐδηγίας τὰς διδομένας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν

πρωτ. 4470 καὶ ἡμερομηνίαν 5 Αὐγούστου 1899 ἐγκυκλίου, ἀνὰ πᾶσαν δεκαπενθημερίαν θὰ ἀναγράφωσιν ἰδιοχείρως καὶ ἐνυπογράφως, τὴν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διδασθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν ἐξ ἐκάστου μαθήματος ὕλην, ὡς καὶ τὰς σελίδας τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου, ἃς διήλθον.

Ζ'. Αἱ Διευθύνσεις ὀφείλουσι νὰ τηρῶσιν ἀκριβῶς τὸ ὑπὸ τοῦ 40 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ θεσπιζόμενον βιβλίον παρουσίας τῶν διδασκόντων· αἱ δὲ Ἐφορεῖαι, κατὰ τὴν σχετικὴν διάταξιν τῆς προκησθείσης ἐγκυκλίου, διὰ πᾶσαν ὥραν ἀπουσίας οἰουδήτινος διδασκόντος μὴ προερχομένην ἐκ δεδικαιολογημένης ἀσθενείας ἢ ἀναποδράστου ἀνάγκης, θὰ ἐξακολουθήσωσι κρατοῦσαι ἐκ τοῦ κατὰ μῆνα μισθοῦ αὐτῶν ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ ποσοῦ τῆς ἐτησίας μισθοδοσίας ἐκάστου διὰ τοῦ ὀλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτησίων ἐργασίμων ὥρων αὐτοῦ. Ἄν δὲ αἱ ἐν τῷ ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μαθήματι ἀπουσίαι ὑπερβῶσι τὰς τρεῖς κατὰ μῆνα, ἡ ὠριαία ἀπουσία θεωρηθήσεται διὰ τὸν ὑπολογισμόν τοῦ προστίμου ὡς ἡμερησία.

Η'. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου τεθήσεται ἀπανταχοῦ εἰς πλήρη ἐφαρμογὴν τὸ 36 ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ περὶ συγκλήσεως εἰς συνεδρίασιν τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ ἐκάστης σχολῆς τετράκις τοῦ ἔτους, κατὰ τὰ τέλη δηλονότι τῶν μηνῶν Ὀκτωβρίου, Δεκεμβρίου, Φεβρουαρίου καὶ Ἀπριλίου, καθ' ἃς συνεδριάσεις ἑλαστος τῶν διδασκόντων, περισυλλέγων τὰ πορίσματα τῆς ἐργασίας αὐτοῦ καὶ τὰς ἐν γένει παρατηρήσεις του περὶ τοῦ προγράμματος, τοῦ ἡθους τῶν μαθητῶν, τῆς ἐπιμελείας, τακτικῆς φοιτήσεως αὐτῶν ἐν τῇ σχολῇ, τῇ Ἐκκλησίᾳ κτλ. θὰ ὑποβάλῃ ταύτας εἰς τοὺς συναδέλφους του δι' οὗ συστήματος, οὗ μόνον θὰ λύωνται αἱ τυχόν ἀπορίαι ἐκάστου, ἀλλὰ καὶ πάντες θὰ ἀντιλαμβάνωνται τῆς ὅλης λειτουργίας τῆς σχολῆς, ἥτις οὕτω θὰ βελτιώσῃ ἐπὶ ἐνιαίας βάσεως, καθόσον οὐδενὶ θὰ ἐπιτρέπηται πρέκκλησις ἀπὸ τῶν κοινῇ ἀποφασιζομένων. Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τούτων ὑπογραφόμενα κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ οἰκείου ἄρθρου, θὰ τηρῶνται ἐν τῷ Διευθυντηρίῳ. Πλὴν δὲ τῶν συνεδριάσεων τούτων τὸ διδάσκον προσωπικὸν ἐκάστης σχολῆς θὰ συγκροτῇ ἀπαραβάτως καὶ ἐτέραν συνεδρίασιν μετὰ τὸ πέρας τῶν γραπτῶν καὶ προφορικῶν ἐξετάσεων διὰ τὰς ἐπὶ προβιβασμῷ βαθμολογίας.

Θ'. Συνιστᾶται συντόμως εἰς τὰς Διευθύνσεις πᾶσα ἡ δυνατὴ μέριμνα περὶ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως καὶ διευθετήσεως τῆς οἰκείας σχολῆς. Ἐν

περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ἔνεκα ἐπιδημικῆς νόσου δεῇται νὰ διακοπῶσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὰ μαθήματα σχολῆς τινος, δεόν νὰ ἀγγέλληται ἐγκαίρως καὶ ἀρμοδίως ἡ διακοπὴ αὕτη τῇ Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ.

Ι'. Τέλος ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τῶν Διευθύνσεων ἐπὶ τῆς ἀνελλιπούς τηρήσεως τῶν διατάξεων τῆς ὑπ' ἀριθμὸν πρωτοκόλλου 3825 καὶ ἡμερομηνίαν 5 Ἰουλίου 1900 ἐγκυκλίου τῶν κανονισμῶν τὸν τρόπον τῆς διανομῆς τῶν μαθημάτων καὶ τάξεων μεταξὺ τῶν διδασκόντων, τὸ ποσόν, τῶν καθ' ἑβδομάδα ἐργασίμων ὥρων ἐκάστου, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἐν τῇ σχολῇ παραμονὴν καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τῆς λειτουργίας αὐτῆς καθὼς καὶ τὴν χρησιμοποίησιν εἰς σχολικὴν ὑπηρεσίαν τῶν τυχόν ἐλευθέρων ὥρων τῶν διδασκόντων.

Εἴητε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 12 Αὐγούστου 1900

† Ὁ Μ. Πρωτοδύκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐκκλησία Ρωσσίας.

Ὁ νέος Μητροπολίτης Κιέβου Θεόγνωστος.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἡγγείλαμεν ἤδη δι' ὀλίγων ὅτι εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀποθνήσκοντος Μητροπολίτου Κιέβου Ἰωαννικίου ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νοβογορόδου καὶ Σταυροπόλεως Θεόγνωστος. Νῦν συμπληροῦντες τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα παρθέτομεν ἐνταῦθα βιογραφικὰς τινὰς σημειώσεις περὶ τοῦ νέου Μητροπολίτου, καθὼς καὶ τὸ Αὐτοκρατορικὸν οὐκάζιον τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ μετὰ τοῦ σχετικοῦ Αὐτοκρατορικοῦ διαγγέλματος.

Ὁ Μητροπολίτης Θεόγνωστος, υἱὸς ἱερέως καὶ κατὰ κόσμον Γεώργιος Λέβεδεφ καλούμενος, ἀποπερτώσας κατὰ τὸ ἔτος 1853 τὰς ἀνωτέρας αὐτοῦ θεολογικὰς σπουδὰς ἐν τῇ Πνευματικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Πετροπόλεως καὶ ἱερωθεὶς, διετέλεσε μέχρι τοῦ ἔτους 1866 καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν καὶ σεμιναρίων. Προαχθεὶς εἴτα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ὡς βοηθὸς ἐπίσκοπος κατ' ἀρχὰς τῆς ἐπαρχίας Ποδολίου, διεκυβέρνησεν ἀλληλοδιαδόχως τὰς ἐπαρχίας Ἀστραχανίου, Ποδολίου καὶ Βρατσλάβης, Βλαδμηρίου καὶ Σουζδάλεως, ἐκ ταύτης δὲ, προαχθεὶς ἤδη ἐπὶ τῇ εὐ-

καιρίᾳ τῆς στέψεως τοῦ Τσάρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' (15 Μαΐου 1883), καθ' ἣν καὶ αὐτὸς ἔλαβε μέρος, εἰς ἀρχιεπίσκοπον, μετετέθη κατὰ τὸ ἔτος 1892 εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Μεγάλου Νοβογορόδου ὑπὸ τὸν τίτλον ἀρχιεπίσκοπος Νοβογορόδου καὶ Σταρορρούσης, ἔνθα καὶ ἀρχιεράτευσέ μεχρι τοῦ νῦν θεοφιλῶς, τῆς γενικῆς ἀπολαύων ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως. Ὡς παρχακθήμενος ἐν τῇ Ἀγιοτάτῃ Διοικούσῃ Συνόδῳ ἤρξατο προσκαλούμενος ἀπὸ τοῦ 1877, ὅτε διετέλει ἐπίσκοπος Ποδολίου, εἰς τὸν βαθμὸν δὲ Μέλους τῆς Συνόδου προήχθη τῇ 6 Μαΐου 1895. Ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ τέως δρᾶσις τοῦ Μητροπολίτου Θεογνώστου, ἅτινα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην καὶ περιφανῆ Μητροπολιτικὴν καθέδραν τοῦ Κιέβου, κάλλιστα διαζωγραφίζονται ἐν τῷ ἀπολυθέντι κατὰ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῷ διαγγέλματι, διὸ καὶ ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἐξ ἡμῶν χαρακτηρισμοῦ ἀρκούμεθα παρχθέτοντες ἐνταῦθα τὴν ἐπίσημον ταύτην περὶ αὐτοῦ κρίσιν.

ΤΨΗΛΟΝ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΝ ΟΥΚΑΖΙΟΝ

Τῇ ἁγιοτάτῃ Διοικούσῃ Συνόδῳ.

Τῷ ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Ἀγιοτάτης Συνόδου ἀρχιεπισκόπῳ Νοβογορόδου καὶ Σταρορρούσης Θεογνώστῳ ἐντελλόμεθα πανευμένως ὅπως ὑπάρχη Μητροπολίτης Κιέβου καὶ Γαλικίας καὶ Ἱεροαρχιμανδρίτης τῆς λαύρας τῆς Κοιμήσεως τῶν Σπηλαίων τοῦ Κιέβου.

Ἐν Πέτερχωφ, «ΝΙΚΟΛΑΟΣ».

13 Αὐγούστου 1900.

ΤΨΗΛΟΝ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ

Κατὰ τὴν ἐκλογὴν διαδόχου τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Ἰωαννικίου ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τῆς ἐπαρχιακῆς διοικήσεως ὑμετέραν ἐμπειρίαν, τὴν ἐπαινετὴν ὑμῶν φροντίδα περὶ ἀνακαινίσεως τῶν μεγαλοπρεπῶν μνημείων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχαιότητος, τοῦ ἐν Βλαδημίρῳ δηλαδὴ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Κοιμήσεως Κλάζμης καὶ τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας, τοῦ μακραίωνος τούτου μάρτυρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς δόξης τοῦ Μεγάλου Νοβογορόδου, καὶ τὴν ἀδιάκοπον ὑμῶν μέριμναν περὶ ἐπεκτάσεως τῆς μορφωτικῆς δράσεως τῶν ἐπαρχιακῶν ἀδελφοτήτων, τῶν πολυειδῶς ὠφελίμων τούτων σωματείων, ἐν οἷς συννεοῦνται οἱ κό-

ποι τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἀγαθῶν υἱῶν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ἐπαυξήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολείων καὶ τῆς διαδόσεως ἐν τῷ λαῷ τῶν ἀγαθῶν τῆς χριστιανικῆς παιδείας.

Αἱ ὑπηρεσίαι λοιπὸν αὐταὶ ὑμῶν ὑπὲρ τῆς πατρίου ἐκκλησίας Μὲ παρώτρυναν νὰ καλέσω ὑμᾶς εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας Κιέβου ἐν τῷ βαθμῷ Μητροπολίτου Κιέβου καὶ Γαλικίας.

Στεργῶς ἐλπίζω ὅτι καὶ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ διακονίᾳ θὰ ἐπιδείξητε ἰδιαίτεραν μέριμναν περὶ στερεώσεως τοῦ ποιμνίου ἐν τῇ γνώσει τῶν ἀληθειῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν τὴν ἐπιμελῶς διαφυλάττουσαν αὐτὸ ἀπὸ τῶν στρεβλῶν διδασκαλιῶν.

Διαβιβάζω ὑμῖν σταυρόν, ὅπως φέρητε αὐτὸν ἐπὶ τῆς μίτρας, καὶ λευκὸν ἐπικαλύμμαχον.

Ἀνατιθεῖς δὲ Ἐμαυτὸν εἰς τὰς εὐχὰς ὑμῶν, διατελῶ εὖνους ὑμῖν.

Ἐν Πέτερχωφ, «ΝΙΚΟΛΑΟΣ».

13 Αὐγούστου 1900.

ΑΡΜΟΝΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ὁ ἔγκριτος καὶ σοφὸς λόγιος Ἰωάννης Σκαλτσούνης ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ «Ἀναπλάσει» τὸ παρὰ πόδας περισπούδαστον ἄρθρον ὅπερ χάριν τῶν ἀναγνώστων ἡμῶν μεταφέρομεν ἐν ταῖς στήλαις τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Χθὲς τὴν ἐσπέραν διήλθον εὐφροσύνης ὥρας μετὰ τὸ κοπιῶδες ἔργον τῆς ἡμέρας, αἰσθάνομαι δὲ τὴν ἀνάγκην νὰ μεταδώσω ὑμῖν τὰς εὐχαρίστους ἐντυπώσεις μου. Ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς περιδόξου Ἀκαδημίας τῶν Lincei τῆς Ῥώμης, ἐν ᾗ, πρὸ ἐνὸς αἰῶνος συνέρχονται οἱ καθηγηταὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τῆς Ἰταλίας καὶ ἄλλων χωρῶν, ἠκούσθησαν λόγοι ὑψηλῆς ἐπιστήμης καὶ ἀδιαφιλονεικῆτος ἀληθείας, οἵτινες ἀπέσπασαν μὲν παταγώδῃ τῶν σοφῶν χειροκροτήματα, ἐπρόκλεισαν δὲ πανηγυρικὴν ἐπιδοκιμασίαν. Σοφὸς ἀνὴρ, φυσιοδίφης ἄλλ καὶ οἰκονομολόγος καὶ ἰδρυτὴς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἐργατικῶν ἐταιριῶν, ὁ Μ. Λουτζάτης, διεπραγματεύθη τὸ ζήτημα περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Δὲν εἶνε οὔτε ὁ πρῶτος, οὔτε ὁ περικλεέστερος τῶν ἐπιστημόνων ὅσοι διδάσκουσι τὰ περὶ τῆς ἁρμονίας τῆς πίστεως καὶ τῶν σημερινῶν τῆς ἐπιστήμης προόδων. Οὐδεὶς τῶν μεγάλων ἐρμηνευτῶν τῶν νόμων τῆς

φύσεως, οὐδείς τῶν φεινῶν ἀστέρων τῆς ἐπιστήμης, οὐδείς φέρων τ' ὄνομα Ἀριστοτέλους, ἢ Κέπλερος, ἢ Χέρσελ, ἢ Ἀρχώ, ἢ Παστέρ ἐδίδαξεν ἢ ἐπρέσβευσεν ιδέας σκεπτικισμοῦ ἢ ὑλοδοξίας. Ταῦτα καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ εἴπομεν καὶ ἐδημοσιεύσαμεν καὶ ἐπροκαλέσαμεν τοὺς διδάσκοντας τὰ ἐναντία ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ νὰ ἐξελέγξωσιν ὡς ἀνακριβῆ, ἢ ὡς μὴ ὄντα σύμφωνα πρὸς τὰ πράγματα. Ἀλλ' οὐδείς εἰς τὴν συζήτησιν κατέρχεται, πάντες δ' ἐπικαλοῦνται τὸ ἀφηρημένον ὄνομα τῆς ἐπιστήμης ὅπως ἐξαπατῶσι τοὺς ἀκροατάς. Καὶ οἱ καταδικάζοντες τὰς διδασκαλίας τῶν ὑλοδοξούντων λόγοι τοῦ Μ. Λουτζάτη, οὗς ἀνέγνων εἰς τὸ περιοδικὸν «La Remorse Sociale» πολλὴν ἔχουσι τὴν σπουδαιότητα, τὸ μὲν ὡς ἀπαγγελλθέντες ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τὸ δὲ ὡς ἐκδηλοῦντες τὸ φρόνημα σπουδαίου ἐπιστήμονος καὶ Ἰουδαίου τὸ θρησκευμα.

Μεγάλοι καὶ θαυμάσιοι, ἔλεγεν ὁ Λουτζάτης, εἶνε αἱ πρόοδοι τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν μετὰ τὸ ἔτος 1840, ἀλλὰ παρὰ τὸν ἄνθρωπον τινὲς τῶν ἐπιστημόνων ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τῆς συγγραφῆς τοῦ Δαρβίνου ἐπροκήρυξαν, ἐν ἀληθείᾳ μὲθρη καὶ παραφροσύνη, ὅτι ἡ ἐπιστήμη δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὰ κοσμικὰ φαινόμενα διὰ τῆς ὕλης καὶ τοῦ πνεύματος, καταργοῦντα πᾶσαν δογματικὴν πίστιν, ἀνῆγειραν δ' αὐτὴν ὡς τὴν μόνην ὑπάρχουσαν θεότητα. Κακῶς διερμηνεύοντες τὸ σύστημα τοῦ Δαρβίνου, ὅστις οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἄθεος, ἐδημιούργησαν νέαν φυσικὴν φιλοσοφίαν, ὅπως ἀποδείξωσι τὴν ἀνυπαρξίαν Δημιουργοῦ καὶ ἀπαλλάξωσι τὸν ἄνθρωπον πάσης ἡθικῆς εὐθύνης. Τινὲς τῶν νεωτέρων θεωρήσαντες ὡς περιττὴν τὴν πεποιθήσιν περὶ τῆς θείας τῆς ζωῆς ἐκπορεύσεως, ἐδίδασκον πλήρεις χαρᾶς νεοφύτων περὶ τῆς χρεωκοπίας τῶν θρησκευτικῶν ιδεῶν. Ὑπερεπλεόνασαν αἱ διαμαρτυρίαι τῶν σοφῶν κατὰ τοιοῦτων παραληρημάτων, σπουδαῖοι δὲ καὶ γενναῖοι ἐπιστήμονες ἐπεχείρησαν ν' ἀποδείξωσι τὸ ἀπολύτως ἀδύνατον τῆς ἐπιστήμης πρὸς διεξήγησιν τῶν μυστηριωδῶν αἰνιγμάτων περὶ ἀρχῆς καὶ τέλους τῶν ὄντων. Οἱ ἀφρονέστεροι τῶν ὑλιστῶν ἀπετόλμησαν νὰ βεβχιώσωσιν ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη πρᾶξις δὲν ἐκπορεύεται ἐξ ιδεώδους ἢ πεποιθήσεως πνευματικῆς, ἀλλ' ὅτι εἶνε ἀπαύγασμα ἀσυνειδήτου κινήσεως τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης ἢ ικανοποιήσεως σωματικοῦ ἢ οἰκονομικοῦ συμφέροντος. Εἰς ἐξ αὐτῶν, ἀκολουθεῖ λέγων ὁ Λουτζάτης, ἐπεχείρησε ν' ἀποδείξῃ ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης πίνων τὸ κώνειον καὶ καταλείπων εἰς τοὺς συμπολίτας τοῦ τὴν κληρονομίαν τῆς περὶ ἀθανασίας πεποιθήσεως καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀφίνων τὸ πνεῦμα ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ πρὸς ἐξαγορὰν τῆς ἀμαρτίας τῆς ἀνθρωπότητος, ἐκινεῦντο ἀθελήτως καὶ ἀσυνειδήτως ἐκ τῶν ἀτόμων τῆς ὕλης ἢ καὶ ἐξ ὑπολογισμοῦ οἰκονομικοῦ συμφέροντος!

Ἀλλ' ὡς συμβαίνει εἰς τὰ ἐπαναστατικὰ τῆς

πολιτικῆς κινήματα ἡ ἀντίδρασις δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπιφανῇ καὶ ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν ὀργῶν τῆς ἐπιστήμης ὑπῆρξεν ἰσχυρὰ καὶ παράτολμος. Διότι εἰς τῶν σοφῶν τῶν ἡμερῶν μας ὕψωσε τὴν σημασίαν τῆς χρεωκοπίας τῆς ἐπιστήμης ἀντιτάσσων αὐτὴν εἰς τὴν τῆς θρησκείας. Οὕτω δ' εὐρέθημεν ἐνώπιον δύο χρεωκοπιῶν, τῆς ὑπὸ τῶν ἀφρόνων προκηρυχθείσης τῆς θρησκείας, καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Βρουνετιέρου χρεωκοπίας τῆς ἐπιστήμης.

Ἐνώπιον τῶν δύο τούτων τολμηρῶν βεβχιώσεων δὲν διστάζω νὰ προκηρύξω ἀπὸ τῆς ἑδρας ταύτης, ἐξηκολούθει λέγων ὁ Λουτζάτης, ὅτι οὐδέποτε ἡ ἐπιστήμη ὑπερυψώθη εἰς ἀνώτερον τοῦ σημερινοῦ σημείου προόδου καὶ ἐπιδόσεως, ἀλλὰ συγχρόνως ὀφείλομεν ν' ἀνομολογήσωμεν ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἡ θρησκεία διεθέρμανε τὴν καρδίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς σήμερον, καὶ οὐδέποτε προσήνεγκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα πλέον ἀφάτους καὶ ἀναγκαίας παρημυθίας τῶν σημερινῶν.

Ἐπαναλαμβάνετε ταῦτα, φίλοι συνεργάται, ἀδιαλείπτως πρὸς τοὺς ὑμετέρους ἀναγνώστας καὶ πρὸς τὴν ἀποπλανωμένην ὑπὸ ἀσεβῶν διδασκάλων νεότητα. Πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου κατέπεσεν ἡ πλάνη τῶν διδασκόντων ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀντίκειται τῇ πίστει, τελευταῖον δὲ ὀχύρωμα τοῦ ψεύδους ἐκείνου μένει ἡ Ἑλλάς! Ὅποιαν προφέρουσι βλασφημίαν, ἔλεγεν ὁ Λουτζάτης εἰς τὴν πρό τιμὴν ἐβδομάδων ἀπαγγελλθεῖσαν ὁμιλίαν του, ὅποιον μέγεθος βλασφημίας προφέρουσιν οἱ λέγοντες ὅτι ἡ θρησκεία τοῦ ὄχου ἀπιούσα! Ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ τὰς δεισιδαιμονίας, ἀνακαθαρθεῖσα ἀπὸ πάντα φαντασμὸν, ἀναζωομένη ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ, προβαίνει πάντοτε ἀσφαλῶς εἰς νέας νίκας καὶ εἰς νέας τῶν ψυχῶν κατακτήσεις. Καὶ ἐὰν κατὰ τὸ παρελθὸν ἐξεπορεύετο ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν, ἢ συνεβάδιζε μετ' αὐτῆς, σήμερον ἐκπορεύεται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς ἐπιστήμης. Σήμερον ἡ ἀνθρωπότης, ἀφοῦ πάντα ἐμελέτησε, πάντα ἐγνώρισε, πάντα ἐδοκίμασεν, αἰσθάνεται τὴν ἀκάθεκτον ἀνάγκην νὰ κύψῃ εὐλαβῶς τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τοῦ θείου καὶ τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα συμβαδίζει μετὰ τῆς θετικῆς φιλοσοφίας καὶ μετὰ τῆς προόδου τοῦ πρακτικοῦ βίου παρὰ τοῖς ἰδίους ἔθνεσι καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσι τῶν ἰδίων λαῶν. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα διὰ μιᾶς θαυματουργοῦ ἀντιφάσεως ἀντλεῖ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς θρησκείας νέας δυνάμεις πρὸς ἀνακάλυψιν νέων ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν. Ὡς πειραματικὸν ὑπόδειγμα τῆς ἀληθείας ταύτης ἔστωσαν τὰ ἔθνη τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀγγλίας.

Ναί! Ναί! ἐπιφωνεῖ ὁ Λουτζάτης ἐν ἱερῷ ἐνθουσιασμῷ, πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν μεγαλοφώνως. Ἐκεῖ, ἐκεῖ ἀναπτύσσεται ἡ πυρετώδης ἐκζήτησις τῆς ἀνακαλύψεως τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς

προόδου, ἔνθα τὰ συγκινητήματα τοῦ Θεοῦ, τοῦ καθήκοντος, τοῦ ἰδεώδους, τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς πίστεως εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀναπτύσσουσι μεγαλειτέραν καὶ ἐπικρατεστέραν δύναμιν ἐν τῷ ἐθνικῷ βίῳ. Οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι σεμνυνόμενοι ἐπὶ τῇ κατακτήσει τοῦ ὕλικου κόσμου, ἐπὶ τοῖς ἐργοστασίοις τῆς μεγάλης βιομηχανίας των, ἐπὶ τῇ τελειότητι τῶν προϊόντων καὶ τῆς λαμπρότητος τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν πύλων, ἀναγινώσκουσιν ἅμα εὐλαβῶς τὴν βίβλον τῆς ταπεινώσεως, τὴν διδάσκουσιν ὅτι οὐδεὶς ἐπὶ τῆς γῆς σοφὸς ἐν τῷ μεγαλείῳ τῆς δόξης του δύναται νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὴν σοφίαν τοῦ ἀπλουστάτου τῶν Ἰων καὶ τῶν ἀνθέων. Διὰ τῆς ἐπιστήμης οἱ ἔξοχοι νόες ὑπερύψωσαν τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀγνώστου καὶ ἤντησαν τὴν πεποιθητὴν τῆς ἀληθείας τοῦ μυστηρίου ἀπὸ θετικωτέραν πηγὴν. Ἡ ἐπιστήμη δὲν ἀποκαλύπτει τὸ μυστήριον, ἀλλ' αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης μᾶς ὠδήγησαν εἰς συμπεράσματα καταδεικνύοντα τὴν ἀντικειμενικὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἰδέᾳ ὑπερτάτην ἀλήθειαν. Τὸ πνεῦμα δὲν εἶνε τὸ ἐξαγόμενον κινήσεων ὕλικων μορίων καὶ μοιραίων τῆς ὕλης νόμων. Τὸ θυσιᾶζειν τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῆς πίστεως, εἶνε πρᾶξις ἐλευθέρου θελήσεως. Ἀπέναντι τῆς αὐταποδείκτου καὶ περιφανοῦς ταύτης ἀληθείας, κυρουμένης καὶ ὑπὸ τῆς ψυχολογικῆς ἐπιστήμης, πᾶσι αἱ διδασκαλίαι τοῦ ὕλισμου, καὶ τῆς ἀρνήσεως ὑπάρξεως κόσμου ἀνωτέρου τοῦ ἀπτοῦ καὶ ὁρατοῦ, συντρίβονται καὶ καταπίπτουσι.

Μὴ πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τῇ πεπολιτισμένῳ φύσει, φίλοι συνεργάται, ἐπὶ πάλιν ἀναλαμβάνοντες τὰς ἀληθείας ταύτας καὶ διοχετεύοντες εἰς τοὺς ἀναγνώστας καὶ ἀκροατάς σας τὰ περὶ τῆς σωτηρίου τροπῆς, ἢ ἔλαβον σήμερον ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις αἱ σιζήτησεις ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων καὶ πεποιθήσεων. Πρὸ τινων ἐτῶν ἐδιδάσκομεν, ἔλεγεν ὁ μέγας Βίρχωφ, ὅτι ἡ μετὰ τῶν πιθήκων κοινὴ καταγωγὴ μας ἦτο ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη τὰ πράγματα καὶ αἱ γεωλογικαὶ παρατηρήσεις, μᾶς ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τὴν ὑποτεθείσαν συγγένειαν. Πρὸ τινων ἐτῶν οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων ἔκλιναν πρὸς τὰς ιδέας τῆς σκεπτικότητος καὶ τῆς ὑλοφροσύνης, ἥδη δὲ οἱ συγγραφεῖς τοῦ σπουδαιότερου τῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων, ἡ «Ἐπιθεώρησις τῶν Δύο Κόσμων», καὶ οἱ πλείστοι τῶν τεισάρχων σοφῶν τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου σεμνύνονται ἀνομολογούντες τὰς ἀκραδάντους αὐτῶν πεποιθήσεις περὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἐπὶ ἀνέρχεται καὶ αὖθις ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ ἡ πραγματικὴ σημασία τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ἀθείας, καὶ ἄνδρες οἱ οἱ Βουρζέ καὶ οἱ Κοππέ, διαμαρτύρονται δημοσίᾳ θεωροῦντες ὅτι τὸ ἄθεος σημαίνει κοῦφος, κομπαστής, ἀμαθὴς τῶν μεγάλων ἐπιστη-

μονικῶν ἀληθειῶν τῆς ἡμέρας. Ἐξακολουθεῖτε μεταδίδοντες πάσας τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, ἐξ ὧν ἡ θρησκευτικὴ ἀλήθεια ἐνισχύεται καὶ κραταιοῦται, διότι τὰ ἡμέτερα ἔργα, ἡ ἀξιολογὸς ἐρμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ἡμετέρου Διαλησμά, ἦν μετὰ χαρᾶς καὶ ψυχικῆς ὠφελείας ἀναγινώσκω, οἱ προσφερόμενοι εἰς τὸ ἔθνος θησαυροὶ τοῦ Χρυσοστόμου καὶ αἱ χριστιανικαὶ παραίνεσεις πάντων ἡμῶν, τότε μόνον θ' ἀποφέρωσι πόντους τοὺς ἀγλαοὺς αὐτῶν καρποὺς εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον ὅταν ἀπελευθερωθῇ ἡ καρδία τῆς νεότητος ἀπὸ τὰς τερατώδεις διδασκαλίας τοῦ ἀθέου ὕλισμου καὶ ἐκλείψῃ ἀπὸ τὴν συνείδησιν τοῦ ἔθνους ὁ σκώληξ τῆς θρησκευτικῆς ἀμφιβολίας καὶ τοῦ σκεπτισμοῦ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΙΧΙΚΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ

ἐκ διδόρυτος

ἀρχιμ. Ἰωακείμ Φοροπούλου δ. φ.

ἀρχιεπίσκοπος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Λόγοι τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτιμίων.

Ὁ Πατριάρχης μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος ἐξέδωκε πρὸ τινος ὑπόμνημα περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτιμίων. Τὰ ἐφεξῆς κατὰ χρονολογικὴν τάξιν δημοσιεύονται ὡς πατριαρχικὰ γράμματα ἀρχόντως διασαφούς τὰ ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπικρατοῦντα περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ἀνθίμος [ὁ 5'] ἐλέφ Θεοῦ κτλ.

Πρὸς τὸν Μολδαβίας κύριον Μελέτιον.

Ἀντιθέτως τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι ὁ Εὐγενέστατος ἀρχιεπίσκοπος κύριος Κωνσταντίνος Κονάκης, ὅτε ὑπῆρχε διωρισμένος Ἐπίτροπος ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἀγίου Ἱάκωβου ἐν τῇ ἐν Ἱασιῶν Μονῇ τοῦ ἀγίου Σάββα, ἔχων διαφορὰν τινὰ ἐπὶ τῶν μουλκίων Πίσκου καὶ Πενέου, ἐν γνῶσει καὶ συγκαταθέσει τῶν συνεπιτρόπων του, τοῦ τε ἀρχόντος Σπαθάρη κυρίου Ἀδαμάκη καὶ τοῦ τότε ἐξάρχου τοῦ ἀγίου Ἱάκωβου, ἐξήγαγεν ἀπὸ τοῦ Κώδικος τοῦ Μαξινενίου ἴσα διαφόρων ἐγγράφων, συντεινόντων εἰς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων του, ἐφ' ἧς εἶχε τότε διαφορὰς. Τὰ ἴσα ταῦτα ἐξηγήθησαν ἀπὸ τῶν ἐφεξῆς πρωτοτύπων α' ἐγγράφου τοῦ Ἡγεμόνος Γιάγκου Βοεβόδα ἔτους 7005, Δεκεμβρίου α', ἀναφέρον τὴν ἀγωγὴν, ἣν ἐκίνησεν ὁ ἐκ τῆς Μονῆς Βίστριτζας μοναχὸς περὶ τινων χωρίων Λευορδέστι, Ἀλαζάνι καὶ Ἡλδέστι β' ἐγγράφου τοῦ Ἡγεμόνος Πέτρου Βοεβόδα ἔτους 7097, Νοεμβρίου β', ἀναφέρον

τάς ἀγωγὰς τῶν καλογήρων τῆς Μονῆς Νέμτζου· γ' ἔγγραφον ὁροθετικὸν ὑπογεγραμμένον παρὰ τῶν ρεζέσιδων ἐκ τῶν χωρίων Μοτζέστι καὶ Σαχανέστι καὶ παρὰ τινῶν ἐντοπίων τοῦ Πίσκου· δ' χρυσόβουλον τοῦ Ἀντιόχου Ρωσσέτου Βοεβόδα, ἔτους 7186, Ἰουλίου η', ἐπικυροῦν τὸ ρηθὲν ὁροθετικὸν ἔγγραφον. Ἐν ᾧ λοιπὸν τὰ διαληφθέντα ἴσα φαίνονται εἰς χεῖρας τοῦ ρηθέντος ἄρχοντος Λογοθέτου κυρίου Κωστᾶκη Κονάκη, γενομένης ἤδη χρείας διὰ τὰ παραβληθῶσι μετὰ τῶν πρωτοτύπων, οἱ ἔχοντες αὐτὰ ἀπαρνοῦνται νὰ τὰ παρρησιάζωσι καὶ ἐκ τούτου συμβαίνει ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας· καὶ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον τὸ νὰ ἐκδοθῇ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτίμιον κατὰ τῶν καλυπτόντων τοῦ πράγματος τὴν ἀλήθειαν. Ἐπὶ τούτῳ γοῦν γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμετέρας ἐπιστολῆς ἐντελλόμεθα τῇ φίλῃ ἡμῖν αὐτῇς Ἱερότητι, ὅπως μετακαλεσαμένη τὰ πρόσωπα τὰ εἰδότα τὴν περίστασιν ταύτην καὶ πρὸ πάντων τὸν διαληφθέντα ἄρχοντα Σπαθάρην κύριον Ἀδαμάκη, πρῶτον μὲν ἐξετάσῃ τὴν Εὐγενεῖαν τοῦ καὶ παρακινήσῃ ἀρχιερατικῶς διὰ νὰ ὁμολογήσῃ ἐν βῆρει συνειδήσεως ἐτι γνωρίζει περὶ τῶν πρωτοτύπων τούτων ἔγγράφων, τῶν ὁποίων ἴσα ἐμφανίζει ὁ ρηθεὶς ἄρχων Λογοθέτης κύριος Κωστᾶκης Κονάκης· ἐν περιστάσει δὲ ἀπαρνήσεως αὐθις, θέλει ἐνεργήσῃ ἡ Ἱερότης τῆς ἐν ἐπὶ κῶφ τῆς Εὐγενείας τοῦ καὶ τῶν λοιπῶν τὴν ἀνᾶγνωσιν τοῦ συναποστελλομένου ἐκκλησιαστικοῦ φρικτοῦ ἐπιτίμιου κατὰ τῶν εἰδόντων τὴν ἀλήθειαν καὶ μὴ ὁμολογούντων ταύτην εὐσυνειδήτως. Τὴν παραγγελίαν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας, ὡς εὐλογον καὶ ἀφορῶσαν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ φίλη αὐτῆς Ἱερότης θέλει ἐνεργήσῃ μετὰ προθυμίας καὶ δραστηριότητος καθ' ὃν περ ἐνδείκνυται αἰετοῦ φιλοδίκαιον ζῆλον. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετ' αὐτῆς.

ἡ αὐτῆς Ἱανουαρίου κγ'.

† Ὁ Κων)πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Ὁ Καισαρείας Παῖσιος—Ὁ Ἐφέσου Ἀνθιμος—
Ὁ Ἡρακλείας Διορθύσιος—Ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ—
Ὁ Νικομηδείας Διορθύσιος—Ὁ Χαλκηδόνος Ἱερόθεος—
Ὁ Σμύρνης Ἀθανάσιος—Ὁ Μελετίου Διορθύσιος—
Ὁ Σοφίας Παῖσιος—Ὁ Λήμνου Δαριήλ· ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.

Τῷ αὐτῷ Μολδανίας προδάρτημα.

Ἀδελφικῶς αὐτὴν ἀσπαζόμεθα.

Ἐγκαίρως ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ κβ' τοῦ Δεκεμβρίου ἀδελφικὴν ἐπιστολήν της, ἐν ᾗ ἀπαντῶσα περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς ἀρχοντίσεως Λογοθετέσεως Πουλχερίας Καντακουζηνῆς, ἐκθέτει λόγους ἀξιόλους προσοχῆς καὶ παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιτιμίων, τὰ ὅποια ζητού-

μενα αὐτόθεν ἐκ προτάσεως ἀτόμων ἐπισήμων καὶ ἐγνωσμένων, συνειθίσθησαν ἀνέκαθεν νὰ ἐκδίδωνται παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅσας μάλιστα ταῦτα ἀποτείνοντι εἰς ἀπλήν τῆς ἀληθείας ἀνακάλυψιν· αἱ παρατηρήσεις τῆς ἐθεωρήθησαν παρ' ἡμῖν εὐαπόδεκτοι· ἀλλ' ἐνίοτε συμπίπτουσι περιστάσεις, ἐν αἷς καθίσταται ἀπαραίτητος ἡ ἐκδοσις τῶν τοιούτων ἐπιτιμίων, καθὼς ἤδη προσηνέχθη ἡμῖν ἐνθερμος μεσολάβησις τοῦ ἐκλαμπροτάτου Πρίγγηπος κυρίου Στεφάνου Βογορίδου, υἱοῦ κατὰ πνεῦμα ἡμῖν ἀξιοπρεπεστάτου, ἵνα ἐκδοθῇ τὸ συναποστελλόμενον ἐπιτίμιον, ἀποτεινόμενον εἰς ἀνακάλυψιν πρωτοτύπων τινῶν, τῶν ὁποίων ἴσα ἐμφανίζει ὁ Εὐγενέστατος ἄρχων Λογοθέτης κύριος Κωνσταντῖνος Κονάκης. Ἡ Ἐκκλησία ἰδοῦσα καὶ τὸ εὐλογον τῆς προτάσεως, ἀμα δὲ καὶ χάριν τῆς μεσολαβήσεως τῆς Ἐκλαμπρότητός του, ἐνέδωκεν εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην, οὕσα βεβαίως, ὅτι καὶ ἡ φίλη ἡμῖν αὐτῆς Ἱερότης ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων αἰτιῶν παρακινουμένη δὲν θέλει δυσχερεσθῇ εἰς τὴν πράξιν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας. Εἶεν δὲ τὰ ἔτη κτλ.

ἡ αὐτῆς Ἱανουαρίου κγ'.

† Ὁ Κων)πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ἀνθιμος [ὁ 5'] ἐλὲφ Θεοῦ κλπ.

Πρὸς τὸν ἅγιον Ἐρυθρῶν κύριον Ἀνθιμον [ἐπιτροπὸν τοῦ ἁγίου Σμύρνης Ἀθανασίου, ἐνδημοῦντος ἐν τῇ βασιλευούσῃ].

Μετὰ τοῦ σταλέντος γράμματός σου εἶδομεν καὶ τὸ συναποσταλὲν ἔγγραφον τοῦ αὐτόθι ἐκλαμπροτάτου Ἀγγλικῷ Προξένου, διὰ τοῦ ὁποίου παρεμβάλλων ὡς εὐλογα ἐπιχειρήματα λόγους τινὰς πρὸς διακώλυσιν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ προεκδοθέντος ἐκκλησιαστικοῦ Ἐπιτιμίου κατ' αἴτησιν τῆς χήρας γυναικὸς τοῦ ποτε Κανέλου Σοφianoπούλου, ὀνομάζει αὐτὸ παράνομον, διὰ τε τὴν φύσιν, ὡς λέγει, τοῦ ἀντικειμένου εἰς ὃ ἀναφέρεται καὶ διὰ τὸν χαρακτῆρα τῶν διαδίκων, Εὐρωπαίων ὄντων. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ ἐκφρασις τῆς Ἐκλαμπρότητός του ἐπὶ πράξεως καὶ γράμματος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ λυπεῖ ἡμᾶς, ὅτε προσβάλλουσα τὸ ἀξιοπρεπὲς καὶ παραγνωρίζουσα τὸ νόμιμον καὶ δίκαιον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνοδικὸν Ἐπιτίμιον, βᾶσιν ἔχον τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, οὐ μόνον δὲν παραβιάζει τὴν φύσιν τοῦ ἀντικειμένου πρὸς ὃ ἀναφέρεται, καὶ τοῦ ὁποίου σκοπὸς ὑπάρχει ἡ δικαίωσις χήρας γυναικός, ἀλλὰ καὶ συντελεῖ τὰ μάλιστα εἰς ἀδέκαστον καὶ εὐσυνείδητον διαδικασίαν, δι' ὧν δύναται νὰ χορηγήσῃ φώτων καὶ ἀποδείξεων ἐπὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῶν διαφιλονεικουμένων δικαίων εἰς τοιαύτην περίστασιν, εἶναι φανερόν ὅτι πᾶς τις, καὶ ὁ ἴδιος ἡ Ἐκλαμπρότης του, ἤθελε καταφύγῃ εἰς τὸ μέτρον τοῦτο τῆς πνευματικῆς ἐξετάσεως, ἥτις οὔτε καινοφανὴς ὑπάρχει, ἀλλὰ

